Zkušenosti s revitalizacemi parterů – 2. část
Revitalizace Masarykova náměstí, Uničov, 2009

Uničovské historické náměstí (město bylo založeno roku 1213) bylo rekonstruováno již v roce 2009 za podpory z ROP Střední Morava a během rekonstrukce zcela změnilo svůj vzhled. Zmizely nepůvodní trávníky i záhony, staré stromy nahradila nová výsadba a centrum se po vyčištění pozdějších úprav více přiblížilo své historické podobě tržního náměstí s novorenesanční budovou radnice a Mariánského sloupu ve vnitřní ploše, na severu a jihu ještě doplněné dvěma barokními kašnami, na západě pak s bustou prvního prezidenta T. G. Masaryka na kamenném podstavci. Radnice a hl. sochařská výzdoba jsou v náměstí seřazeny po severojižní ose, plocha má tvar k jihu se rozšiřujícího pravidelného kosodélníka, přičemž radnice nejširší části dominuje. Náměstí mělo dopravně vytvořen jednosměrný objezd s parkovišti po obvodu i ve vnitřních plochách.

První projekční práce byly zahájeny již v roce 2003 architektonickou studií, která vycházela z výkresu urbanistického detailu Regulačního plánu, zpracovaného Ing. arch. L. Mutňanským. Bylo uvažováno se zachováním jednosměrného objezdu se zásobovacím pruhem po vnějším obvodu a s kolmými stáními po obvodu vnitřním. Před Městským úřadem bylo parkoviště zrušeno a vytvořeno zde větší předpolí pro pěší s bronzovým modelem města.

K předlažbě ploch o výměře bezmála 1,4 ha byly z části využity původní, stářím ohlazené žulové kostky, které dnes tvoří povrch komunikace pro motorová vozidla. Na chodníky byly položeny žulové desky, střed náměstí pak kryje štípaná dlažba z odseků. Centrum Uničova je vybaveno zbrusu novým moderním mobiliářem v kombinaci černé oceli a hnědého teakového dřeva – je tak zvýrazněn kontrast s historickými monumenty. Soudobé trendy respektuje také veřejné osvětlení. Po obvodu náměstí byly instalovány soudobé kuželové lampy (designově odvozené z historických vzorů) s možností regulace nasměrování světelného kužele, vnitřní plochu ozařují čtyři vysoké subtilní sloupy s vícenásobnými zdroji. V dlažbě je zapuštěno osmadvacet reflektorů pro nasvícení stromů a historickým monumentů, další svítidla osvětlují historické dominanty ze střech okolních domů.

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Objednatel	Město Uničov
Projektant	MORAVIA CONSULT Olomouc, a. s.
HIP	Ing. Lumír Holešovský
Architekt	Ing. arch. Milan Obenaus
Model města	Mgr. Otto Bébar
Dopravní řešení	Jiří Tomečka
Celkové náklady	67,8 mil. Kč
Generální dodavatel	STRABAG a. s.
Doba rekonstrukce	7 měsíců

Počet parkovacích míst byl mírně snížen, a to hlavně o ta ve vnitřních plochách. Dnes mají řidiči k dispozici pět desítek stání, z toho čtyři jsou rezervována pro hendikepované motoristy. Dalších několik desítek podélných parkovacích míst je situováno po obvodu náměstí. Tyto parkovací pruhy ve všedních dnech slouží ke krátkodobému zastavení

Pohled od jihovýchodu na novorenesanční radnici; v popředí nová lípa

zásobovacích automobilů, soukromé vozy zde mohou zůstat stát až po 17. hodině a o víkendech. Rozlišení funkcí dlažeb bylo provedeno rozdílným materiálem a kladem: průjezdná komunikace je dlážděna kroužkovým kladem z žuly 10/8 po směru jízdy, postranní pruhy pro parkování jsou v řádkovém kladu z téže dlažby. I vzhledem k mírně odlišnému barevnému odstínu žuly, oddělení dvojřádkem a vyznačení míst stání nerezovými terči je pro řidiče situace v plochách celkem přehledná. Vnitřní plocha z odseků je kladena všesměrně (tzv. „na divoko“). Široké chodníky z deskové žuly umožňují přímé osazování letních zahrádek bez nadbytečných dřevěných pódií, která dokážou hyzdit některá města.

Model historického jádra města

Pohled od jihozápadu

V parteru se objevily nové prvky městské výbavy jako lavičky, odpadkové koše a stojany na kola (cyklistická doprava po Uničově a okolí je velmi četná, ostatně jako všude na Hané), zvukový informační panel (tzv. „mluvící“ mapa), parkovací automaty, zahrazovací sloupky, zábradlí. Vstupu do městského úřadu vévodí vyhrazený prostor s reliéfním modelem historického jádra města na kamenném podstavci a s městským znakem v dlažbě, po straně jsou pak informační vývěsky úřadu. Pro slavnostní příjezd středem náměstí je vymezen pruh určený pro vozidla svateb. Přibyla také šachta k umístění vánočního stromu, pískovcové patníky v hlavních nárožích a v zaústění ulic, pod dlažby byly zabudovány nové elektrické rozvody NN a VO vč. napojovacích míst vody a elektřiny pro stánky při větších společenských akcích a jarmarcích či pro mobilní letní pódium.

Pohled od úřadu k radnici

Z původní zeleně zůstala zachována pouze Lípa svobody v severozápadním cípu rynku a jeden druhově zajímavý akát rostoucí u radnice. Nová zeleň byla osazena po obvodu osluněných stran náměstí (jižní stíněná strana byla ponechána bez zeleně, původní stromy se zde vykláněly nad vozovku za světlem), západně kolem busty TGM byla osazena dvojitá řada stromů s mezilehlými lavičkami a vytvořen jakýsi odpočinkový kout. Východní strana radnice byla osazena lípou s kruhovou lavičkou – předpokládá se, že tento strom se stane dominantním poté, co starší akát v jihozápadním nároží radnice dožije. Funkce zeleně je v současných změněných podmínkách využití veřejných ploch oproti středověku přeci jen občany pociťována jako důležitá a pokud to domluva s NPÚ umožní, je možno ji do hist. ploch citlivě vkládat. Okrašlovacím snahám je možno vyhovět např. umístěním mobilních květníků (zde byly zvoleny klasického mísovitého tvaru s osázením pestrobarevnými letničkami).

Před tím, než byla položena dlažba a náměstí získalo nynější tvář, bylo z celé plochy odstraněno staré podloží a nahrazeno novým s využitím KSC podkladu. V průběhu těchto prací se naskytla mimořádná příležitost pro obnovu kanalizačního řadu i všech odpadních přípojek. Na této modernizaci se finančně podílelo město, majitelé napojených nemovitostí a vlastník vodohospodářské infrastruktury.

Během stavby proběhl i záchranný archeologický průzkum. Protože uničovské náměstí je vzhledem ke svému stáří a významu ve středověku důležitou archeologickou lokalitou, očekávali odborníci řadu zajímavých nálezů. Od dubna do července vyhloubili jednatřicet sond. V nich našli zbytky keramiky, úlomky zvířecích kostí, několik mincí. Dále odkryli barokní kanalizační štolu, narazili na primitivní středověkou dlažbu a zadokumentovali stopy dávno vyhořelých dřevěných trhoveckých stánků a jedné kovářské dílny. Velmi zajímavý byl objev základů středověkého pranýře mezi radnicí a mariánským sloupem. Toto místo hanby bylo dodatečně vyznačeno dlážděným kruhem a opatřeno pamětní deskou.

Chodník s nově vysázenou zelení, stojany na kola a lavičkami

Jižní strana náměstí s Neptunovou kašnou

Městský mobiliář v číslech:

- 22 odpadkových košů
- 12 stojanů na kola
- 50 laviček (6 jednostranných, 14 oboustranných, 29 bez opěradel, 1 vícedílná kruhová)
- 36 nově vysázených stromů javoru mléče – kultivaru s kulovitou korunou – opatřených ochrannou mříží (28 po dvou třetinách obvodu náměstí, 8 stromů tvoří odpočinkovou zónu u busty Tomáše G. Masaryka)
- 1 nově vysazená lípa velkolistá v jihovýchodním rohu náměstí
- 27 svítidel po obvodu náměstí s optikou umožňující regulovat vyzařovaný kužel světla
- 4 hlavní osvětlovací stožáry ve středové části náměstí (osazeny vždy dvěma svítidly)
- 28 světel vsazených do dlažby
- 1 zvukový informační panel („mluvící" panel s plánem Uničova a mapou jeho okolí)
- 2 parkovací automaty
- 11 květníků (mobilní zeleň)

V průběhu realizace se samozřejmě ozývaly hlasy, že je škoda původních trávníků a zeleně, že ubude parkování a vůbec, že je vlastně všechno špatně. Po několika letech se však obyvatelé města s náměstím sžili, stromům obrazily větší koruny a je možno prohlásit, že změny již byly plně akceptovány a na původní podobu náměstí si již nikdo ani nevzpomene.

Ing. arch. Milan Obenaus

Zkušenosti s revitalizacemi parterů – 2. část, Revitalizace Masarykova náměstí, Uničov, 2009
Uničovské historické náměstí (město bylo založeno roku 1213) bylo rekonstruováno v roce 2009 za podpory z ROP Střední Morava a během rekonstrukce zcela změnilo svůj vzhled. Zmizely nepůvodní trávníky i záhony, staré stromy nahradila nová výsadba a centrum se po vyčištění pozdějších úprav více přiblížilo své historické podobě tržního náměstí s novorenesanční budovou radnice a Mariánského sloupu ve vnitřní ploše, na severu a jihu ještě doplněné dvěma barokními kašnami, na západě pak s bustou prvního prezidenta T.G.Masaryka na kamenném podstavci. Radnice a hl. sochařská výzdoba jsou v náměstí seřazeny po severojižní ose, plocha má tvar k jihu se rozšiřujícího pravidelného kosodélníka, přičemž radnice nejširší části dominuje. Náměstí mělo dopravně vytvořen jednosměrný objezd s parkovišti po obvodu i ve vnitřních plochách.